

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
вносять: в Австрії:

на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі число по 10 сотаків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. шадниць 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний деньник.

Зирнеш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
а руске ми серце і віра руска. — З Русланових посылів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II.
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в паса-
жі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
є вільні від порта. — Оповіді
звичайні приймають ся по ці
20 с. від стрічки, а в „Надіст-
нім“ 40 сот. Подяки і приватні
дonesення по 30 сот. від стрічки

Чи не на замовлене?!

□ Артикулом XIX, основних держав-
них законів заоручено в Австрії свободний
розвиток кожній народности в школі, уряді і
в прилюднім життю. Сям способом признано
і запоручено рівноправність з іншими наро-
дами також Русинам. Однак се признане і ся
запорука мають в конституційній державі
тільки теоретичне значінє, бо в конституцій-
ній державі не може всего зробити за нас
правительство, але й сам наряд, ідучи на вза-
води в культурних змаганнях з іншими наро-
дами в державі, повинен також вложити із
свого боку певний відсоток роботи на всіх цар-
нах народного життя, щоби двігнути ся до рів-
ноправного становища з іншими.

Отсі навазводи поміж більше або менше
розвитими народами о осягненє рівноправно-
сти, слабше або сильніше пособлюванє з бо-
ку правительства ріжним народам в державі
поселенням до розвитку і поступу, викликає
сю боротьбу національно-політичну, культур-
ну і господарську, що доводить з окликом на-
ціоналізму, народного стану посідання і тим
подібних ідей, до того розятрення, яке сучасно
проявляє ся так різко в ріжних австр. краях
у виді національно-політичних спорів, котрі
спиняють правильну і успішну діяльність за-
конодатних тіл, держ. ради і кр. соймів.

Як в інших австр. краях, так і в Гали-
чині маємо народно-політичний спір польско-
русский, котрий в останніх роках вельми за-
острів ся і розятрив взаємний поміж обома
тут поселеними народами. В сім іменно році
спинила ся та боротьба на виборчій соймовій ре-
формі і довела в останній сесії до обструкції,
котра спинила успішну роботу в соймі.

Вже підчас літньої сесії держ. ради по-
явились були вісти про польско-рускі перего-
вори у Відні між поль. Колом і укр. клубом,

а сі переговори ведено підчас осінньої сесії
дальше. Перед кінцем сесії появило ся знов
оповіщенє в народно-демократ. „Ділі“, що пе-
реговори розвили ся з вини Поляків, хоч опі-
сля знов пос. др. Окуневский в розмові з ре-
дактором N. W. Journal зазначив, що поро-
зумінє між Поляками б у д е переведене і му-
сить послідувати.

Справа виборчої реформи опинилась від-
так в соймовій комісії, а наради подавані не-
давно в нашім деньнику закінчили ся тим, що
оба послы руского народа др. Король і др.
Макух виїшли з засідання. (Зна-
менно, що народно-демократ. партія, котра
хоче бути керманічем всеї укр. політи-
ки в сій комісії не має свого представника а
здає таку важну справу на москвофіла і ра-
дикала). Наслідком того др. Левицкий вва-
жав konieczним подати в „Ділі“ в сях днях рід
виправданя поступку обох згаданих послів,
навязуючи до справи сеї виточку, а телеграмою
висланцю до міністра-предсідника гр. Штір-
ка просив о посередництво осередного прави-
тельства.

Але поза сям, так сказатиб, урядовим
ходом і розвитком справи польско-руских пе-
реговорів о виборчу реформу маємо діло ще
з чинниками і заявами побічними, котрі не
тільки не причиняють ся до розвязки сеї труд-
ної справи, але її ще більше запутують.

Передовсім на останнім зїзді Народного
Комітету др. К. Левицкий в рефераті про ви-
борчу реформу соймову зазначив, що найва-
жнійшим питанням укр.-руского змагання в Ав-
стрії є справа державної безпосередности, зна-
чить, що Русини домагають ся сповнення від
держави своїх домагань без огляду на Поля-
ків, яко конечного ступня до осягнення народ-
ної рівноправности і в тім дусі ухвалено та-
кож резолюції.

Але в хвили, коли нераз доходить уже
до певного зближеня і вигляди на порозумі-

нє поміж спірними сторонами здають ся мож-
ливими, виступають чинники побічні, котрі
не хотять вязати ся ніякою одвічальностию
і великими розмахама та палкими окликами
перебивають се зближенє або й зовсім роз-
бивають, як ми се мали нагоду виказати при
іншій нагоді на пятнадцятій народно-демократ.
політиці.

Так передовсім, як ми вже звичали, ви-
ступив др. Л. Цегельский і заявив, що
„край повинен відозвати ся, щоби наші воро-
ги задрожали о свої жінки і діти“. А за ним
виступав, який на умисне замовленє п. В.
Будзиновский і в розмові з сотруд-
ником всепольского „Słowa“ Т. Губриновичом
повтаряє відомі свої кличі голошені і в „Ді-
лі“, коли ще там був сотрудником і в держ.
радї. П. В. Будзиновский відомий нашій су-
спільности, як у видаваній ним „Свободі“,
коли роаходило ся о станіславівску гімназію,
заявляв, що нам не треба гімназий, але під-
держуваня недоволеня, а памятаємо і се, як
він після відомої яєчницї, устроєної кс. Фял-
кови кликнув з утіхою до руских послів:
„Вже лопнула станіславівска гімназія!“ Ми
вказували недавно і на се, в яку пору появ-
ляли ся его оклики в держ. радї про топле-
нє в Сянї і вішанє на сухій вербі.

Тепер же той сам п. Будзиновский, не
подаючи найменшого доказу а о-
пируючись тільки на видумках і
сплетнях, будьто би був намір розвязка-
ня сойму і намісь дотеперішних послів і вве-
деня партії Барвіньского та заключеня з
нею угоди не тільки що до виборчої реформи,
але й інших справ руских, своєю методою
відгрожує ся і знов ніби прикладає ся несві-
домим того, що Галичина переі-
нить ся в купу попелу, що наста-
нуть страшні часи, свідомість тради-
цій історичної, борби о біт політичний.

Се річ загально відома, що передовсім

всеполькам розходить ся о те, щоби не дій-
шло не тільки до порозуміня, але навіть до
зближеня між Поляками і Русинами, бо все-
польки стоять на становищі прямого заперечу-
ваня прав рускому народові і навіть чути
не хотять про які небудь уступки в користь
Русинів, они живють сею утопією, що Русинів
можна проликнути.

Так само не бажать зближеня і поро-
зуміня наші москвичі, бо їм розходить ся о
піддержуванє недоволеня, щоби могли наро-
дови рускому безнастанно класти в уши, що
в Австрії нема для Русинів спасеня, а спасє
їх тільки „русский царь“! З того піддержу-
ваня недоволеня уміють наші москвичі знаме-
пити кувати для себе желєзо, а помагачами
їх вірними показувались завжди всепольки з
подоляками.

Кому ж помагають тепер пп. Цегельский
і Будзиновский, на чїї лотки пускають они
воду, хто змеле собі борошно і спече хлібець
для себе при сій роботі, як не всепольки і
москвичі. Над сям нехай сі вертипорози
привадувають ся а руска суспільність нехай
також гляне на таку роботу будуючу тверези-
ми очима і нехай собі дасть відповідь на
питанє, чи не було все те замовленє, ким і в
чию користь!

Парламентарні делегаційні промови руских послів.

Річ віцемаршалка д-ра Стоціного.

(Дальше).

Чи маю вам може нагадувати сю завяз-
ту борбу, яку Русини вели в самозрозумілій
справі руских напівів на залізничних біле-
тах? (Оклики). Тут можна би оповідати цілі
томи!

А. П. Чехов.

ОПІКУН.

Я переборов свою несмілість і війшов
у кабінет генерала Шмигалова. Генерал си-
дїв біля стола і клав пасіянка „капріє де
дам“.

— Чого вам, мій любий? — спитав він
мене ласкаво і вказав на крісло.

— Я до вас — ваше — ство, з ділом,
сказав я, сідаючи і незвісно чому запинаючи
сурдут.

— Я до Вас з ділом, яке має приватний
характер, не службовий. Я прийшов просити
вас о руку вашої сестриниці, Варвари Макси-
мівної.

Генерал повернув поволи до мене своє
лице, поглянув з увагою і опустив на підлогу
карти. Він довго шевелив губами і промовив:

— Ви... тев? Чи ви збожеволіли, чи що?
Ви збожеволіли, я вас питаю? Ви сьмієте?
— прошипів він, червоїючи. Ви сьмієте, хлоп-
че, молокососе?! Сьмієте жартувати... мило-
стисдар..

І тупнувши ногою, Шмигалов крикнув
так голосно, що навіть шкла задрожали.

— Встаньте! Ви забуваєте, з ким гово-
рите! Прошу забирати ся і не показувати ся
менї на очі! Прошу вийти! Проч!

— Але я хочу женити ся, ваше прево-
сходительство!

— Можете женити ся в іншій місци, але
не у мене! Ви ще не досорли до моєї сестри-
ниці милостисдар.! Ви їй не пара! Ні ваше

майно, ні ваше суспільне положенє не дають
вам права виступати з такою предлогою! Се
зухвалість з вашої сторони. Процаю вам, хлоп-
че, і прошу, щоби ви мене більше не непо-
коїли!

— Гм... Ви вже пятох женихів в такий
спосіб визбули ся... Але шестого вам не пота-
ланить позбути ся. Я зваю причину тих від-
мов. Ось що, ваше превосходительство... Даю
вам найчеснійше слово, що коли ожению ся з
Варою, я не буду жадати від вас ані копійки
з тих грошей, які ви розтратили, як опікун
Вари. Даю слово чести!

— Повторіть, що ви сказали! — прого-
ворив генерал якийсь неприємно-тріскучим
голосом і нагнувшись, підбіг до мене бігдем,
як подражнений гусак. — Повтори! Повтори,
негодно!

— Я повторив. Генерал спаленів і почав
бігати!

— Ще сего не доставало! — залебедїв
він, бігаючи і піднимаючи руки в гору. — Не
доставало ще, щоби мої підчинені наносили
менї страшні, незмітї обиди у моїй таки хаті!
Боже мій, чого я дїждав ся! Менї... слабо!

— Однак ввечняю вас, ваше превосход-
ительство! Не лише не жадаю, але навіть
одним слівцем не згадаю про те, що ви по
слабости характеру розтратили гроші Вари!
І Варі звелю мовчати! Слово чести! Чогож ви
горячите ся, ломите комоду? Не віддам під
суд!

— Перший лїпший хлопчик, молокосос...
жебрак... сьміє говорити менї в очі таку оги-
ду! Прошу, вийдіть, молодче і памятайте, що

я сего ніколи не забуду! Ви мене тяжко оби-
дили! Впрочім... процаю вам! Ви сказали сі
зухвалі слова з легководности своєї, з глу-
пости... Ах, прошу не рухати у мене на столі
своїми пальцями... нехай вас, чорт возьме!
Не рухайте карт! Забирайте ся, я занятий!

— Я нічого не рухаю! Що ви видуму-
єте? Даю слово чести, генерале! Даю слово,
що навіть не згадаю і Варі зажаку від вас
жадати! Чогож вам ще більше треба? Дивак
з вас, їй Богу... Розтратили ви десять тисяч,
які лишив їй отець... Ну щож? Десять тисяч
не великі гроші! Можна простити...

— Я нічого не розтрачував... так!.. Я
вам сейчас докажу... От, сейчас... Я докажу...
Генерал вивняв зі стола дріжучими рука-
ми папери, вийняв звідтам звиток якийсь па-
перів і червоный як рак, почав їх перелисто-
вувати... Перелистовував їх довго, поволи і без
цілі. Бідолаха був страшно схвилований і
прибитий. На его частє, у кабінет війшов ла-
кей і звістив про поданий обід.

— Гарно!.. Після обїду я вам докажу!
пробормотїв генерал, ховаючи папери. — Раз
на все — щоби оминуті сплетень... Дайте ли-
ше пообідати... побачите! Господи, перший
лїпший молокосос-вертипорох.. молоко на гу-
бах ще не обсохло.. Ходіть обідати! Я після
обїду... вам..

Ми пішли обідати. В часі першої і другої
страви генерал був сердитий і нахмурений.
Він з пересердем солив собі зупу, ревів як
віддалений грім і голосно підносив ся на
кріслі.

— Чого ти нині такий лихий? — завва-

жала ему Варя. Не подобаш ся менї, коли
ти такий... справді!..

— Як ти сьмієш говорити, що я тобі не
подобаю ся? — озвирив ся на неї генерал.
В часі третьої і останної справи Шмига-
лов зітхнув глибоко і завернув очима. На его
лиці розлив ся вислів приголомшеня і за-
бутя.

Він виглядав таким нещасливим, обид-
женим. На его лобі і носі виступив сильний
піт. Після обїду генерал запросив мене до себе
в кабінет.

— Голубчику мій! почав він, причім не
дивив ся на мене і мняв у руках мою фал-
ду. — Беріть Вару, я годжу ся! З вас гарний
і добрий чоловік!.. Годжу ся... Благословлю
вас... її і тебе, мої ангели... Ти менї прости,
що перед обїдом я тебе ганьбив.. Се, відай,
з любови... по батьківски... Лише оно тев...
я протратив не десять тисяч, лише тев... шіс-
найцять. Я також ті, що тітка Наталя їй ли-
шила, прогуляв... програв... Давай на радощах...
шампанського випем...

Простив?

І генерал впляв на мене свої сїрї, го-
тові до плачу і рівночасно лякуючі очі. Я
простив ему ще шість тисяч і оженив ся з
Варою.

Гарні оповіданя кінчать ся все весі-
лем!..

Переклав *.

Наше прилюдне життя повне таких дрібночких, зловних, ненавистних, огірчаючих, обурюючих, недостойних народної ідеї, нераздійсненої божевільних збочень націоналізму.

Они стали у нас так щоденними явищами, так вдомашнилися, дають тільки роботи так популяризувати, що сі справи вважає державними ділами перворядними, задля них ненавидять, веде задля них завзяту борбу, а зовсім забуває про великі питання, які насуваються нам національна справа. Справедливо національну роботу лишаєся приватному занятю інших людей, народні представники не мають на се часу! Наслідком сего все то велими шкідливо відбиває на прилюднім житті.

Взаємні сусідних народів поміж собою з тої причини як найгірші. Всюди бачать одні в других лише ворогів, панує недовіра одних проти других. Багато сил, котрі могли би чимало хосенного вдіяти для загалу, зуживають ся дрібною безплідною роботою в службі такого виродного націоналізму.

Се, як сказано, є хоробливі прояви, се збочення націоналізму. Тут усе вивертаєся гори дном. А найгірше є се, що за все те має відповідати повага держави.

Чи ж можна дивувати ся, що там по краях, поміж звичайними людьми, котрі не є заводовими політиками, загально відчувать, що тут в парламенті нема ладу. Тепер вже не розуміють парламенту — скажимо собі щиро, такий є загальний о нім погляд.

Чи ж тим способом має себе убати парламент?

Крайня пора, щоби з огляду на всякі поваги, справдешні представники народні, держачи високо народну ідею, приступили до її розв'язки в справдешнім, несхибленим єї розумінні. Наближає ся час, коли сих мнмих народних героїв не тільки будуть висміювати, але їх проклинати і їх роботу, бо они своїм загорілим і завзятушим „геройством“ здержали поступ людської культури, загального добра, моралі а навіть господарского підєму на десятих літ, так як загально тепер жалують сеї божевільности і богато пролятої крові, яка плила в середних віках задля релігійних війн, що довела до таких страшних спустошень.

Са гадна є, що зовсім хибна зрозуміє на національній ідеї, єї збочення і звиродненє завели нас у грізні сутячі. Наколи хочемо спасти парламент і довести єго до значєня і поваги, то найпершим нашим обов'язком є глядіти виходу з тих сутячів і найти єго.

Маємо рішити важкі питання в державі, маємо поставити нашу державу в зрозумію справдешньої, несхибленої національної ідеї на нових кріпких основах, маємо зложити доказ, що народна ідея має послужити для спасєня а не для прокляття держави.

Треба зовсім щиро вговорити ся, треба на себе взаїмно глядіти, а не відьертати ся, треба набратися до себе довіри. Оно само пролявть ся, наколи будемо говорити щиро з собою.

Я переконаний, бо маю ще тільки довіря до здорового людского розуму, що в нашім народнім парламенті найде ся переважна більшість за тим, щоби конець зробити загорілому, на манівці заблуканому націоналізму.

Але треба також мати відвагу, не дати ся залакати фразами і їх представниками. (Потакуванє).

На жаль єсть багато таких людей, що живуть тільки з підбурюваня. (Потакуванє). Се не правда, щоби нарід бажав борби (дуже добре!), він хоче мира, бо потребує спокійно працювати. Від нас се залежить, дати єму сей мир!

Кожний чоловік, перенятий внутрішнім, справдешнім єством великої народної ідеї, котрої задачею є, приспорити кожній народности свободу розвитку, а справдєливість яко найвищу засаду вирішєня народних спорів примінити в дійсности, повітає певно в інтерєсі своєї народности єю хвилю, коли буде міг спокійно віддохнути і взяти ся для добра свого народа до поважної роботи. Тут повинна би єю задачу сповнити національна комісія і могла би спасєнне слово промовити за

всі народности Австрії і за саму державу.

Так можуть народи Австрії знов зближити ся; так могла би знов доси осиротіла спільна ідея Австрії і єї народів втворити ся, як се є н. пр. в Швайцарії або в Зєдинєних Державах Америки. Тепер представником сеї ідеї є тільки наш високоповажаний старенький монарх, а тільки вчаси, відповідно обставинам, на жаль за часто також односторонно правительство.

Отже не можна чудувати ся, що правительство не має права єствования без такої ідеї, бо парламент не вніс єя до неї а також і єствование держави підконеє і що правительство і держава приневолєні часто станути в суперечности до парламенту. Як далеко ми від сеї ідеї відбиті ся, потверджує найліпше обставина, що нібито поважне сторонництво польське в колї другому польскому сторонництву докоряло зовсім отверто в останних днях, що оно є щиро австрійське і що одєн провідник чєского народу мобілізує навіть заграничну державу, щоби згнобити народний розвиток Русинів в Австрії. Се вже є найбільш болючі і найбільш осоружні форми звихненого націоналізму. (Потакуванє).

Ворогованє членів народу, з котрим ми впрочім не стикаємо ся і не маємо спірних питань, супроти Русинів, з якими др. Крамарж не таїть ся, але явно з ними виявляє ся, вражає нас вельми болючо. Щож се має значити? Щож може залежати на тім дрови Крамаржови, щоби ми Українці стали Москалями? Я думаю, а навіть я переконаний, що навіть для Чєхів, о скілько я знаю російську історію, було би вельми небезпечно, колиб в Австрії насупроти Чєхів стояло чотири мільони корінних Москалів із засобами великої російської держави (притакуванє). Але такі явища, як мобілізація Росії д-ром Крамаржом проти Австрії задля австрійських Русинів нагадує живо аж надто коремоли Росії в Польщі перед єї подїлом. Лише тоді називали ся Русини в Польщі дисидентами, для котрих охорони Росія війшла до Польщі. Хто сям цікавить ся, може собі прочитати в кожній історії. Се вельми цікавий і поучний розділ про політику Росії, котрий набирає значєня також для Австрії з огляду на поступованє д-ра Крамаржа.

А може бажав др. Крамарж своїми виводами не в перший раз заявити своє русофільське переконанє? Ми єму вірямо і не було до того потреби робити се нашим коштом. Яко приятель Москалів мсже др. Крамарж зробити їм приятельську услугу тим, що він всі свої сили, весь свій могутий вплив оберне на розв'язку національного питання в Австрії, щоби Москалі, де ще більше рїзновидних народностей живє як в Австрії і де се питання єще більше запутанє і небавом також буде вимагало безуслбно розв'язки мали зорець добрий, втворений їх щирим приятелем (живі оплески). До сего радо подам єму руку.

Коляж би др. Крамарж своїми виводами бажав тільки заперечити нам Українцям признєня яко самостійного, повноправного, з Москалями не тотожного народа, тоді нехай позовольте, щоби я єго поучив про єю справу.

Коли свого часу Поляки, винародовивши руску шляхту, голосили: niema Rusi, то могли для своїх виводів навести бодай мнмими аргументи, що всі ті Русини, котрі після тодішнього розуміння були представниками народа, спольщили ся, а остав лише рор і шлор, котрі однак тоді в прилюдних справах не мали права забирати слова. Ті самі мнмими аргументи свого часу виводили також з иншого боку, російского, а також румунського проти єствования руского народа. Такої аргументації можуть собі поводити єї, що вважають тільки шляхту народом.

Однак демократ, поступовець не повинен присвоювати собі такої аргументації, не бажючи підорвати підвалин кріпких, на яких сам стоїть, тим більше, що самі наші сусіди є демократичадиєю суспільности вєвнєли єя, що наш український нарід мимо свогочасного заперечуваня таки єствує. Єствование нашого народу признають уже наші сусіди Поляки і Москалі зовсім явно, а навіть часто дуже немиле се відчувать. З нашими польськими і

московськими сусідами маємо ще вивірвати тисячлітні порухунки, поправити обосторонні контя, що наостанку таки сяк-так поведе ся довершити. Поляки і Москалі яко сильніші, а бодай їх поодинокі сторонництва, переймають ся націоналістичною загорілостю і будуть ще якийсь час намагати ся, Українцям дати ся в знаки, будуть навіть послугувати ся такими людьми, як др. Крамарж, щоби се, чого они вже не можуть зробити, другі за них виконали, але наостанку їх власний долєбє зрозумілий інтерєс доведе їх до отямленя. Колишня привалежність Українців до Польщі, нинішня привалежність більшої части нашого народу до Росії, достача окремої української держави не ємоло тут ніякої ваги, бо й чєский нарід звітливо привалежністю до німецько-римського цїсарства і утратою власної держави не перестав єствувати, нині в Австрії грає навіть дуже важну ролю. А вже се не так давно, коли великий Палацький в патріотичнім одушевленю висловив ся, що наколиб стєля не дуже великої комнати завалила ся, погребалаб звалищами чєский нарід.

Але все те не помагає нічого, бо др. Крамарж заперечує нашу народність. Супроти того я приневолєний (до сего управноє мене мій завід) троха ближше пояснити відносини українсько-руского народу до Росії і Москалів також в історичного і язикового становища.

(Дальше буде).

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставрациях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передилатняків в кругах своїх знакомих.

Політичний огляд.

Заграниця.

Італійско-турецка війна. Італійці поволє, але безперестанно посувають ся в глибину Африки. Турецкі і арабські відділи цофарють ся раз враз; загально надіють ся, що небавом прийде до кривавої розправи, яка остаточно поришєть судьбу війни.

Рівночасно помагає Англія в дипломатичній дорозі Італійцям. Коли правдиво є вістка англійських телеграфічних агентур, що англійський амбасадор в Царгороді заявив великому везирови, що на случай, коли відносини в європейській Туреччині не поправлять ся, тоді англійське правительство буде приневолєне прилюдно оголосити звіти своїх консулів в Македонії і Альбанії, наслідком чого вмішанє європейських великодержав, яке після заведеня констатуцій в Туреччині устало, може стати актуальним. Англія таки на добре добирєє ся до Туреччини. Майже певно, що сей натиск Англії на ту Туреччину стоїть в звязи з намірєним подїлом Персії. Англія хоче налякати Туреччину і заставити єї „сидіти тихо“, коли на державнім перським організмі „добрі“ сусіди будуть переводили операцію. А видно, що погрозу Англії добре взяли собі до серця навіть Молодотурки, що доси займали все непримиримє становище у війні, коли вже заявляють охоту до заключєня мира. Здає ся, що таки прийде небавом до згоди, бо великодержави знова підняли зусилля, як в Римі, так також в Царгороді, щоби зробити вже раз конець тій дивній війні. Італія бажєє як найбільше скористати при переговорах, бо для ефекту мобілізує тепер знова три полки піхоти: 20, 30 і 60.

Ворохобня в Китаю. Дєпєші льондонських дєвєніків про події в Китаю звучать дуже песимістично. Утворєнє рєпублики уважають загально з початок розкладу китайської держави. Економичнє банкротство постуєило в Китаю так далеко, що брак грошей навіть на найпотрібніші інвестиції. Зелєзнична управа затагнула позвчку у англійських фірм, щоби купити вуголь для льокомотив. Міродатні круги в Монголії повідомили манджурску династію, що Монголія не признає верховлади китайского президента і приймє радше російську верховладу.

„Morning Post“ доносить з Шангаю: Др

Сунянтсен присяг, що переведе все в інтерєсі народу і цофне ся з хвилєю, коли заведєнє рєпублики буде заповнєнє.

„Times“ доносить з Пєкіну, що корона і Юаншїкаїя привітали димісію правительственного відпоручника на конференцію в Шангаю, бо він заняв був надто уступчивє становищє.

Перед подїлом Персії. По донєсеням з Тебрісу, Росіяни самє в дєнь Нового року вєлїли повісити найвишого духовника в Ассєрбєйджан і 10 инших осіб.

Просимо відновити передилатю.

НОВИНИ.

— **Калєндар.** В п'ятницю: руско-кат.: 10 Муч. в Крвті; римо-кат.: Еміліяна. — В суботу: руско-кат.: Нав. Р.; римо-кат.: Трох Корол.

— **Наради підкомітєту для виборчої рєформи** зачали ся вчєра по пол. о год. пів до 5. В нарадах беруть участь заступці польських соймових клубів — неприсутні лише представники руского народу і польських людовців.]

— **Вістки з України.** Українська книгарня Хоменка в Одєсі перейшла в руки молодіжи і перемінїла ся на удїлову. — В Полтаві відбуло ся засіданє архівної комісії, на яким прочитано реферат: „Гєнеза української хати“. —

— **Населєнє Київщини** по переписи з 1910 р. внісєило 4,645,762 душ, з чого 2,303,746 мужчин і 2,342,016 жєнщин. Сам Київ мав 497,187 мешканців. По віроісповіданю було в Києві: православних 190,209 мужчин і 189,497 жєнщин; католиків 20,511 м. і 13,514 ж.; штундистів 1,223 м. і 1,356 ж.; жидів 28,648 м. і 29,739 ж.; лютеран 6,129 м. 6,54 ж.; караїмів 364 м. і 365 ж.; магометан 891 м. і 647 ж. ітд. — З инших міст Київщини мають: Бердичів 76,896 мешканців; Умань 41,678; Черкаси 39,649, Сквир 22,695, Звенигородка 21,422, Васильків 16,860, Тараші 16,339, Радомисль 15,338, Чигирин 15,072, Канів 12,485 і Липівці 10,627 жителів.

— **Арєштованє нового шпїгуна.** Перед кількома дєнями ми доносили про арєштованє львівською поліцією російского офіцера Мих. Іванова Додонова, котрий за обильну винагороду вербував ту шпїгунів і мав ту, між иншим, в хвилі вмашєрованя російських війск до Галичини висадити в воздх мости на найважніших стратегічних точках. Крім Додонова арєштувала оноді поліція другого шпіона, якогось Діонїза Фїодоровича Гобовова військового фєльчєра з Росії, котрий був з Додоновом в звєсєнях. Гобовов замєшкєв був в готєлі „Bristol“; єго відставлено сєйчас до вєзвнїці.

— **Перєслїдованє католиків в Росії.** Архієпископський суд унєважнив був свого часу вичєнєнє удїленє маріявітським єпископом б. ісповідникам маріявітської секти, а то з сеї причини, що до заключєня сєпружєства стояло на перєпонї споріднєнє молодят. Тепер рос. держ. прокураторія обжаловує членів архієпископского суду оо. В. Рошковского, К. Рускевича, А. Цєплінського і Пльонсковского о сьвідомє виданє несудного присуду в справі унєважнєня сєго сєпружє.

— **Масакра чорної сотї.** Самє в дєнь латинського сьвятого Вєчєра устроїли російські націоналісти в Варшаві демонстраційну процесію в чєсть спроваджєня моцї св. Єфросимівни, які прислано там з київської Лаври. В сїй процесії брали участь робітнички, постягані зі скарбових зелєзничних ліній, батюшки і „істинно-русскі“ люди, постягані бєвплатними поїздами навіть з найдальших сторін. Товпа паних полочників не достроїла ся однак до поваги „істинно-русєкаго“ сьвята. Коли на повитанє процесії вийшов гєн. Скалон, товпа перєвєрвала кордон поліції, наслідком чого повстала страшна масакра. Богато поліцїянтів і палочників поранєно. Про цілу авантуру зборонєно печати що небудь писати.

— **Посол Стєщишина.** Остаючий під охороною російських властей Фїлємон Стєщишин, ватажок шпіонської шайки, зорганізованої в

ФУТРА

дамські і мужєські, для міст і до подорожи, боя, зарукавки, шапки — спеціальний і незрівняний вибір футрєних жєкетів для гань. — Товар добірний, виконанє першоряднє, поручає магазин і першорядна робітня оутєр **АНДРІЯ КУЗЬМ.НЬСКОГО** у Львові, ул. Валова 9 (будинок Львівского Банку). 20 процєнт дєшевше як єсюди.

Галичині, зажурився своєю долею своїх десяти одномишленників, що остали в тугій в'язниці. Сими днями вислав він з Росії одного зі своїх довіренців до мужа арештованої Яцишинової в Бродях і домагався, щоб Яцишин улекшив йому стрічу з жінкою, котрій мав подати певні вказівки від Стецишина. Яцишинова, як звісно, відбирала в Бродях листову переписку і депеші від Стецишина і додержувала шпіюна. На его нещасте, хоч як був обережний сей посол, брідська поліція розвідала про его місію і сейчас его арештувала; подав він, що зовеся Іван Гораківський, родом з Добровід в Росії. Нову „жертву переслідуванню“ галицькими властями російських горожан відослано насамперед до в'язниці в Золочеві, а відтак під сильною сторожею відставлено до Львова.

— **Шпіони перед судом.** В середу почала ся перед кравківським карним судом розправа проти М. Лянґнера, урядника надвіслянської залізниці в Росії, родом з Варшави, обжалованого о військове шпіюнство в хосен Росії. Як співвинна засідала на лаві обжалованих Марія з Комоневських Ткачова з Кросна, у котрій Лянґнер мешкав. На весні 1908 р. Северин Комоневський, по сповненню численних спроневерень, утік зі своєю любовницею Гільковою до Варшави, і там війшов в зносини з варшавською охраною, а небавком почав шпіюнську діяльність в Галичині. Також Гількова приїздила часто до Галичини і ту зносила ся з ріжними людьми. В останніх часах привезла з собою 29-літнього Фр. Лянґнера, бувшого залізничного урядника, котрого за спроневерення виклинули зі служби, а котрий проте дуже радо згодив ся вести шпіюнажу. В часі сегорішних маневрів слідив він докладно рухи армії. Его приарештовано в Величці і найдено при ній звязки перемиских фортів, фортів межі Величкою а Підгірєм та фотографічний апарат в формі годинника, компромітуючий его лист від Комоневського і много иншого обтяжуючого его матеріалу. — Розправа була почасті довірочна і покінчила ся засудом М. Лянґнера на рік тяжкої в'язниці. Обжаловану о співучасть Ткачову увільнено, наслідком чого прокуратор виїс жалобу неважності.

— **Ограблене колядників.** Між Угновом і селом Каровом, недалеко ліса нацало в часі латинського Різдва кількох карівських парібіків на колядників, Стефана Павлика і Володимира Камінського, що йшли до міста з „вертепом“. Грозачи стрілянем, домагали ся пняні парубчачи видачі заколядованих грошей, а коли нападені не хотіли вивопенити їх жадаєні відібрали у них насильно 32 корони, поломали „вертеп“, а протестуючих побіили. Повідомлена про се жандармерія арештувала 4 виновників; 2 успіли сховати ся.

— **Загорів на смерть.** Два шевські челядники Ант. Пасіка і Ант. Скриш з робітні Л. Новосада напалили в своїм мешканю вуглем, заткали піч і покладали ся спати. Вчора рано, коли мимо пізної пори не приходили до робітні, пішов по них оден з челядників, щоби побачити, що з ними діє ся. По довшій безуспішній пуканю до дверей вибив шибу в вікні і в той спосіб заглянув до середини комнати. Сильний загар пояснив від разу причину несприятності челядників в робітні. Наслідки загару були страшні: коло печі лежав Ант. Пасіка без життя, а Скриш, що спав коло вікна, віддихав вже дуже слабо. Візваний сейчас лікар уживав всіх заходів, щоби уратувати нещасливих. Всякий однак ратунок для Пасіки був безуспішний; Скриша удасть ся імовірно ще уратувати.

— **Арешт німецького наслідника престоло.** Віденські дивники доносять, що німецький наслідник престоло, котрий тепер постійно перебуває в Іданьску, не відвідав доси своєї жінки по злогах, ані не був в Берліні підчас Різдвяних свят, а то тому, що відсиджує гарнізонний арешт, на який засудив его цісар Вільгельм за его демонстраційне поведене в парламенті підчас промови канцлера в мароканській справі. За ту демонстрацію цісар покарав его 3-місячним домашнім арештом в Іданьску, але сего вігде не оголошувано. Коли прийшов на світ четвертий син престолонаслідника, треба було чимось оправдати несприятність батька і тоді пушено чутку, що престолонаслідник занедужав. Строгість цісаря походить відси, що цісаревич не хотів дати слова чести, що здержить ся від політичних демонстрацій; противно висланникам цісаря заявив, що не є вдоволенний з заграничної політики, веденої батьком і канцлером і

що, о скільки зможе, бути проти неї прилюдно протестувати.

— **3 „істинно-русскаво“ раю.** Галицька печать містить лист одного політичного арештанта з Пскова про російські тюремні практики. Читачи сей лист — холоде серце від грози мук, які доводять ся переносити арештантам. Показує ся, що Росія із своїм ладом се дійсне пекло на землі. Від катованя умирає около 80 процент арештантів! І дивуй ся пізнійше, що такий вірний син Росії, як Єронім Луцкич тим чим скорше із сего „раю“, проклинаючи его, на чім світ стоїть.

А прещив в Галичині є ціла партія людей, що вдихає до сего „раю“ і з запалом готувить терен для будучої російської губернії. О, Ірода!..

— **Катастрофа в кінематографії.** З Берліна доносять: В однім з тутешних кінематографічних театрів лучила ся оноді така нещаслива подія: Наслідком запаленя фільми нещастав межі публікою, що складала ся в більшій часті з женщин і дітей, великий переполюх. З криком „пожар!“ кинули ся всі до дверей, причім настала нечувана глота, в котрім двоє дітей в віці 7—10 літ погинули на місци, а осмеро дітей і женщин тяжко покалічили ся.

— **Горяча кров.** Недалеко Любляни в селі Гориця лучив ся другого дня латинських свят така страшна подія: Згаданого дня прийшли до костела три брати Антін, Франц і Іван Зарни. Два останні пішли близше олтаря, а Антін звернувся на хора, де з незвісної причини посварив ся з власителем фільварку Меке і ударив его в лице. На се Меке добув ножа і пробив Антона Зарну на смерть, а сам відійшов спокійно домів. Дізнавши ся про се брати, вийшли з костела і пішли за Меком, котрий тимчасом замкнув ся в хаті. По годині вдерли ся брати Зарни до хати, однак в тій самій хвилі кинув ся на них Меке і великим ножом пробив обох на смерть, після чого сам віддав ся в руки жандармерії.

— **Фракво розправа в соймі.** В першій гескій палаті відбула ся в суботу жива розправа над внеском, щоби звести дотеперішній звичай, на основі котрого мають послі являти ся на засіданях лише в фраках. Проти внеска вступили рішучо др. Ербах, називаючи сей внесок демократизацям палати і підніс, що геска палата є одинокою в Німеччині, котра може похвалити ся таким звичаєм. В кінці згоджено ся, щоби побіч фраків тільки було послам приходити на засіданя також в чорних сурдутах.

— **Модерне завіщанє.** Померша сими днями в Будапешті вдова Кабо, записала в завіщаню 25.000 корон своєму псові. Був се одинокий товариш сеї цікавої пані.

— **Фалшиві доктори.** Болгарські студенти, що студіювали на університеті в Гайдельберзі, переважно повертали до Болгарії з докторськими дипломами. Ся обставина звернула на себе увагу поліції, яка зачала розвідувати справу а вислідила фабрику тих дипломів. Болгарське правительство звернуло ся отже до гайдельберського університету з просьбою спису тих болгарських студентів, які покінчили університет із степенем доктора.

— **Циганські крадежи.** Перед львівським трибуналом ставав вчора цаган Ісван Лякатош обжалований за крадіж коний з пасовиска в Волі Добростанській і Хлібовичах вел. на шкоду тамошних селян. Розураві проводив радн. Огововський. Обжалований до вини не почував ся. До розправи покликано багато свідків селян і циганів. Обжалований говорить дуже ориґінально хорватско-руско-польською мовою. Наслідком покликаня нових свідків розправу відложено до пятниці.

— **Велика родина.** Теперішній король Сіаму може похвалити ся гарною компанією братів і сестер. Его батько, вже небіщик, король Хуляльонгон лишив ні менше ні більше, лиш сто синів і сто доньок. Дотепер не може так численною родиною похвалити ся ніхто. Король Хуляльонгон мав 12 жінок, що мали титул княгинь, а кромі сего ще 600 жінок, без титулу. Він навіть не знав всіх своїх дітей. Сняи від жінок княгинь зачисляють ся до королівської родини. З них 12 носять титул сіамських князів. Они тепер учать ся в Англії.

— **Убогий богач.** В містечку Толькевіц коло Дрезна помер емеритований директор школи, Радемахер, що довгі роки жив зі своєю одинокою дочкою в вельми невідрадних обставинах. Уважали его за убогого чоловіка. Не-

давно померла его дочка, а в сих днях пішов за нею Радемахер і в обох случаях ствердили лікарі смерть ізза втрати сил з причини невивстарячого відживлюваня. Тимчасом при спрятуваню помешканя показало ся, що Радемахер був богатим чоловіком, але ще більшим скупарем. В чотирох скринках на цигарку найдено готівку 140.000 марок, а в иншій скринці 160.000 марок в вартістних паперах. Померший дивачиско переказав ціле своє майно в завіщаню товариствам охорони звірят в Берліні і Вроцлаві.

— **Утеча з кріпостної в'язниці.** З німецької кріпости Гляц утік оноді в'язень Люкс, французький капітан, який відсиджував кару за шпіюнажу в хосен Франції. Мимо строгого стереженя твердині Люкс зумів визволити ся, проломав сталеву решітку при помочи пильника і спустив ся долі на дротянім шнурку. Пильника і дроту доставлено ему з Франції, при нагоді присланих ему до читаня книжок, які обв'язувано дротом. Дневник Figaro огірчений тим, що міністер війни прийняв Люкса на послуханю, бож відносини межі Францією а Німеччиною є тепер приязні. Люкс відстав приказ, щоби здержав ся від всяких маніфестацій з нагоди свого увільненя з в'язниці.

— **Тягненє льосів.** При тягненю 5-проц. льосів регуляції Дунаю з 1870. р. в Відні головна виграна 120.000 К впала на число 109.252; при вчерашнім тягненю кредитових льосів з 1858. р. головна виграна в квоті 300.000 К впала на льос с. 812 ч. 1, 60.000 К на с. 3466 ч. 7, 30.000 К на с. 921 ч. 33, по 10.000 К на с. 206 ч. 10 і с. 3750 ч. 6; — при вчерашнім тягненю льосів Червоного Хреста головна виграна в квоті 60.000 К впала на с. 4013 ч. 36, по 1.000 К на с. 6717 ч. 40 і на с. 9396 ч. 38.

Оповіді.

— **3 Відня пишуть нам:** Порядок Богослужень в часі Різдвяних свят в церкві СВМ. Варвари у Відні: Пятниця дня 5. січня о год. 8 Часи Царські і Обідниця. Субота дня 6. св. Вечір: о 9. год. Вечірня з Літургією велика Літія. проповідь і коляди. Неділя дня 7. Різдво Христове: о 7. год. читана Служба Божя, о 8. год. Утреня, о 10. год. торж. Служба Божя св. Василя В., целєбруз Впр. о архіпрєсвітер і мітраг Василь Фацевич; о 4. год. Вечірня, проповідь; суплікація і коляди. Повнедлок дня 8. Собор Прєсв. Богородиці: о 10. год. співана Сл. Божя, о 4. год. Вечірня і коляди. Ві второк Св. Первом. і Архід. Стефана; всі Богослуженя як на Богородиці.

— **Зміни в дирекції поліції.** Начальником бюро IV. (прилюдне безпечество) поставлено старшого комісаря Я. Лисаковского, дотеперішного управителя експозитури на головнім дворці. Експозитуру на головнім дворці обняв комісар поліції п. К. Гондзіньський. Дотеперішній управитель IV. бюро ст. комісар М. Соханський обняв управу кореспонденційного бюро (бюро V.). Старший комісар п. Матковський обняв новоутворене бюро IV. (згублєних і найдєних річей).

— **Красва Рада шкільна** затвердила вибір о. Ал. Руденського і М. Відриха відпоручниками повіт. ради до окр. ради шк. в Богородчанах; Фр. Іравта, дир. мужескої школи виділової в Золочеві на представника учительського званя до окр. ради шк. в Золочеві; затвердила в учительським званю і надала титул профєсора дійсним учителям середних шкіл: Ад. Рибінському в П. польській гімназії в Тернополі; Фр. Дубасови в гімназії в Горлицях; іменувала заступниками учителів в середних школах: Руд. Вєкса в гімназії V. у Львові; Вл. Вілюша в польській гімназії в Перемішлі; д-ра Ром. Менціньского в П. реальній школі у Львові; Войт. Райсіґа в гімназії в Голодку Яг.; перенесла Каз. Врублевского, заст. учителя в реальній школі в Раві рускій до Кракова.

Красва Рада шкільна іменувала в народних школах: Мих. Огневську учителькою 5-кл. виділової школи в Дрогобичах; Ів. Камінського управителем 6-кл. мужескої школи в Ст. Санчи; Ів. Рудакевича управителем 2-кл. школи в Волчинці; Л. Посадкового управителем 2-кл. школи в Пакулічах; Й. Голейкову учит. 2-кл. школи в Берегах; Вол. Яворську учит. 2-кл. школа в Скотниках; учителями і учительками 1-кл. шкіл: Й. Гомулєвичівну в Майдані; Вол. Думановського в Говиліві малім; М. Урську в Белвині; перенесла: Луку Данєва, учителя 3-кл. мужескої школи виді-

лової в Снятині, приділеного до виділ. школи муж. школи виділ. в Бучачах; Пав. Рихлевского управит. і М. Янішевську, учительку 4 кл. школи в Зборові на рівнорядну посаду до 5 кл. школи в Зборові; Вол. Козака, учит. 1-кл. школи в Ямниці на рівнорядну посаду в Викторові гор.; Юл. Тимчука, учит. 1-кл. школи в Сверхівцях на рівнорядну посаду до 1-кл. школи в Каролівці.

— **За карту увільнячу Р. Т. П. прислали дальше отсі Вл. Добродії** (в коронах): Мальвіна, Филип і Дорца Левиці з Борислава 10, Василь і Людмила Дяковичі, Богородчани 1, др. М. Новаковский, Богородчани 10, др. Ів. Копач, Львів 5, др. М. Рожанковский, Відень 2, проф. Н. Гіряк, Відень 1, о. Венед. Салєвич, Викторів 1, о. Ів. Кочержук, Горожанка 2, З. Попович, Львів 1, др. М. Шухевич, Львів 2, Ів. Оджинський, Ключів вел. 1, др. Ів. Кунців, Улицко зар. 10, о. П. Яросевич, Звертів 2, Вас. Яворський, Новий Санч 5, Т. Пігут, Любінці 2, о. Йос. Лох, Розвадів 2, Волод. Кузьмів, Горожанка мал. 1, Лев Гавриляк, Надвірна 1, Мих. Пюрко, Немирів 2, о. Орєст Кіслевський, Незвиска 1, о. Кость Павловський, Суха Воля 2, Ст. Шичула, Олєшніц 2, Ів. Верхратський, Львів 2, Іван Сьвірський, Львів 2, о. Волод. Вербенець, Стібно 2, Ст. Мудрецький, Товсте 2, др. Теодор Сонєвицький, Ст. Самбір 10, Ант. Добрянський, Ст. Самбір 1, о. Конст. Грицкевич, Стара сіль 3, Н. Іжакова, Ліпича дол. 1, о. А. Копєртиньський, Денисів 2, Єраст і Галя Бурачинські, Бергомєт 5, О. Волянський, Ходачків мал. 2, о. Ів. Гураль, Борки вел. 2, Т. Микитян, Чемеринці 1, Волод. Константинович, Грац 1, о. Іларій Олянович, Лубинки 1, др. Ст. Бохинський 2, о. Ів. Матковський, Гусатин 1, О. Козорис, Гусятин 5, о. І. Попович, Городниця 1, о. Мих. Поскіра, Брусно нов. 2, Л. Петяк, Ярослав 050, о. Волод. Гамерський, Годиш 2, др. Д. Савчак, Борців 2, др. К. Кошлікар, Круковичі 5, о. Юл. Присташ, Лице 2, о. Лев Юрчинський, Добромірка 2, Мих. Рогуцький, Купновиці, о. Богд. Сенєта, Михайловичі 2, Дм. Никольяк, Усте еп. 1, Ів. Білячак, Рудки 1, місто желань для Б. Захарєвич з Паторина, о. Ів. Сенішина в Станіславові і Ів. Желехівского, ст. прав у Львові, Ст. Онішевич, Хишевичі 3, Ів. Вертипорох, Сілець бенк. 1, о. Мих. Дацько, Пралківці 1, др. Мих. Кос, Перемішль 1, о. Мих. Жарєкий, Цяків 2, др. Йос. Кос, Коломия 4. Зі Львова зложили: Вл. др. Крип'якевич 1, К. Малацька 1, о. Баницький (з Катовиць) 10 К, П. Гриньовський 2, Ст. Скоробогачий 2, М. Мороз 2, Ів. Гамота 6, В. Мриглоцький 1, С. Горук 3, А. Гладивовський 2, о. Д. Лопатинський 2, Читальня „Просвіта“ Чортовець 4 К. (Д. б.).

Олександр Барвінський.

Додаток до „Споминів з мого життя“.

Листи П. Куліша, писані до мене.

II.

Прага 9/21 мая 1869.

Шановний Добродію!

Пославши Вам одповідь проти Вашого листу до мого земляка Лисєнка, одержав я Ваш лист, писаний 5 б. мая. Обидва листи Ваші виявили міні, що Ви, Добродію, не даремне почитували українські твори: набрались гарної мови, й пишете понашому геть красно. Оце ж міні й любо до Вас писати, хоч и мало в мене часу на се за моїми звичайними працями. Вибачте ж, коли писати му коротко.

Не мавши при собі ні бібліотеки, ні папірів моїх, спроможусь хіба тільки дещо на Ваші питання прописати.

Артемовський Гулак уродивсь у Каніщині (Київської губ.), був профєсором у Харківському університеті, поклянув писати по нашому замолуду, щоби не поусувати своєї кар'єри; як же після Українських часів ще раз піднялась у гору українська словесність, він зажадав підновити занедбану славу и прислав до мене богацько віршів, та Муза поезії покарала свого ренєгата: нічогісенько не знайшов я в його нових писаннях годящого до напечатаня. Покійник дуже на мене за се гнівався. Був він кругом чиновник, лєстивсь до старших, гордував малими, з Українцями кєпкував, а генеральство так любив, що й на халаті и на пальті носив свою звязку.

Гребінка вродивсь під Пирятином (Полт. губ.), служив учителем у кадецькому корпусі в Петербурсі; учні його любили за ласкаву і

жартувливу розмову. До українщини брався він прихвatkом и великої ваги їй не давав. Знавсь тільки с такими земляками, що реготались, або були багаті й значні. Столиця неувала добру його натуру, вимагаючи багачко грошей на прожиток; ото ж и ліз він туди, де пахло грішми, бо, на біду собі, оженився с такою панночкою, українською Німкенєю що бажала в великому світі хоч у порога постояти. Умер в молодих літах, доскочивши якоїсь облесті столицівні.

Стороженко вродивсь у Херсонщині, слухать спершу військовим офіцером, потім чиновником при міністрі вн. діл. Не має жадної науки, оиріч тої, яку панські діти від гувернерів переймають. За чиновництвом нічого не читав, навіть из того що писав Костомаров. Через се у всіх його оповіданнях, де є споминка про старовину, чоловік тямущий постерігає хлоп'ячі помилки. Природного дару дуже багачко, та обернув він його на речі марні, а не на спасенну працю. Тим критика раз пораз постерегла в його диссонанси, або золото перемішане с сміттям. Ні єдина штучка його не видержує знавечького розбору. Скільки він ні домагавсь, щоб її напечатав про його твори — ніколи, я не озвався ві словом; бо мусив би гірку правду сказати, а тим и останню охоту в його до українщини відбати. Жорстока (а се все одно, що й правдива) критика спасенна річ тільки про тих, котрі мають ще снагу йти вгору. Стороженко вже сивий діл, старий гріб. Нехай забавляється між иншим и українщиною; бо в його справдешної роботи нема в літературі, він того й не розуміє, що до таланту треба великої штудировани. Останнім разом прийшов до мене у звізді, и скільки я йому ні натякав про галицьку нужду — не догадався и рубляку подарувати, а багатир з діда й прадида, тай служивши знав, де зімуть раки. Душа ледача!

Чужбинський — псевдонім Афанасьева. Мизеренький стихотворець, півліза чиновництва, науки в його книжках жадної; прочитайте мою рецензію в Основі на його книжку: По їздки в южну Россію. Ледащо, котре б хотіло и Богові служити и чорта не гнівати.

Максимовича я добре знаю, та його не можна и між такими поетами поставити, як Кошівський, Боровиковський, Забіла и инша дрібнота. Він бравсь за все и має призвіще: „надатель перших томів и випусків“, бо ніразу за всю жизнь не напечатав нічого с такими словами: „Том другий“, або „випуск другий“, а всегда тільки: „том 1, випуск 1.“ Се такий чоловік, що вештався попід віконню в знаменитостей и сам про себе ясюди розмазував; пашучи листи печатні то до Костомарова, то до Погодина, то до знаного на Україні (и скупердяки) Галагана; професором був нічемним, бо не вмів читати жадною мовою опріч російської; а сей хвилологом себе виставив насмивавши з усіких книжок — російських, бо чужомовні не втне. Як був професором, то було одному студенту дасть одаю перестави, другому друге, та с того й ліпше свої „учені“ праці. Він має одну заслугу: що розібрав деякі папери в сусідних монастирах тощо, да с того понаписував маленькі монографії про деякі села, врочища и таке инше. Тільки се не йде до Вашого діла: писане все по російськи, та ще й с підхваляванням декого дуже поганого.

Н. Маркевич не писав повашому, а його исторія нічемницька, годна сміху. Историк-Брехун: от його характеристика.

Кухаренко — генерал чорноморського війська. Гарні і його малесенькі оповідання про Чорноморщину, а комедія — річ плоха. Я не дуже її хвалив, да й то перехвалився. Чоловік був сердешний, та генеральство його заіло; ніяк ми не нахилили його, щоб знявся у хвотогофа без звізди, простим чоловіком, або козаком.

Ніким було йому там у Чорноморщині держатись то й талант його не виріє, а характер не набравсь величчя; а серця й під старість був чулого. Умер у черкеській неволі мучеником.

Глібов варт читавки. Я про його й забув. Він син багатого пана; виховано його в роскоші, та прогайновано достаток; от він и мусив учительствувать по гимназіях. Чоловік тихий, дуже приязний и зовсім поет своєю чистою душею и високою думкою. За чернігівськи й Листок, маленьку газеточку, втерав учительське місце, довго жив у тестя в Ніжені, а тепер служить у Черніговського

губернатора, та вже нічого не пише и, здається, на ладан диме*).

Кузьменко не варт читанки. Стихи його поперероблював я, а проку Глібов; а він се таів од нас обох, и так обох обманював. Глібов хвалив його за стихи, а я за прозу; як же побачились, та розпитались, то й зрозуміли, що се такий пройдоха проміж нами, як Максимович проміж російськими писателями. Чоловік ледачих звичаїв, и вчиться не хоче, як я намовляв його и гроші йому посилав, а тільки пьє та скаче в гречку.

Деякі Гребінчині басні кращі од Глібовських, та в Глібова більш свого, українського, а Гребінка виховався більш на російських писателях.

Марко Вовчок тим дивний, що почав писати дуже гарно, а що далшк, то писав усе слабше, потім и годі писати повкраїнськи, тай по російськи також. Секрет у сему той, що перші твори його, до напечатання, проходили через мої руки и читались нераз серед зібраної купки знающих людей.

Усе мляве викидалось, усяке словце обсуджувалось; де котрих річей зовсім райно автору не печатати. Перше оповідання, прислане в Основу, вза границі: Три Долі, уже слабше було від усього попереднього и не видержувало того мірила або критеріума: щоб нічого не хотілось додати и нічого викнути. Додати требаб дечого багачко в сій повісті, а викнути та більш. Що писалось далі, то все більш, та більш грішилось проти сего правила. Автор (чи авторка) почав розкиданю життя, Україна вже не штудировав, науки порядної в Європі не набіравсь; через те вичерпав себе до самої гущи, до баговиння, и тепер мусить заробляти хліб, перекладами в російських журналах з инземних мов, а свого нічого не втне: Музи не люблять марного життя. Се в Пушкіна гарно сказано:

Служенье муз не терпится суеты,
Прекрасное должно быть величаво.
Но юность намъ соѣтуетъ лукаво,
И буйныя вась радуютъ мечты.
Оце ж и пані Марковичка (що я переложив на Маркововчок, добулася до того, що сталась притчею во язьцях и по киванням глави в людях. Я їй се пророкував, я всяк остерегає її — чого я не робив! Та „мир нависий“ (а з ним разом и той, хто сі два слові сказав, зьяли й з ума хвалінням без критики, розбалували в столиці провинціалку и тим зробила з неї європейську потаскуху (sic!).

(Конець листу буде).

Телеграми

в днѣ 4. сѣчня.

Рим. (Влас. тел.). З нагоди Нового Року вислали до Святійшого Отця власноручно писані желаня: Наш цїсар Франц Йосиф I, німецький цїсар Вільгельм, султан Муамед V, король Іспанії, король Чорногори, королева Марія Христина, король Саксонії, король Сербії, экс-король Португалії Мануель, князь регент Баварії Людвиг, архієпископ Франц Фердинанд, кн. Орлеанський и ин.

Париж. На основі донесеня Аг. Гаваса революція в Сечуна забрала доси 250 тисяч жертв в людях.

Царгород. В політичних кругах вивеняють, що розвизане палати наступить небавом, а нові вибори будуть переведені в найкоротшім часі.

Пекін. Знова піднято воєнні кроки. Ворохобники ночно нападають на цїсарські війська, мимо того, що переговори в Шангаю тривають далше.

*) Опісля багачко ще печатає у „Дзвінку“, а твори його вийшли окремим виданєм. — О. Б.

В обороні правди і чести,

відповіді радн. Двора Ол. Барвіньського, д-ра К. Студинського і д-ра Ос. Маковея на напасти „Діла“. Стор. 99, 16-ки. Ціна 50 сот. Набути можна в книгарні Наукового Товариства ім Шевченка у Львові, Ринок часло 10.

Найкрасшим і найціннішим подарунком на

Коляду

буде для кожного „Руска Письменність“.

Становить она вже гарну підручну бібліотеку українських класиків зложеною з 17 томів. Входить тут:

Кн. 1. твори: І. Котляревського, П. Артимовича-Гулака, Е. Гребінки (другий наклад).

Кн. 2 і 3 твори: Григорія Квітки Основяненка, в 2 т.

Кн. 4. твори: Тараса Шевченка в 2 томах (вичерпане).

Кн. 8, 9, 10, 11, 12 і 13 твори: П. Куліша, в 6 томах, (том 5 і 6 продає ся разом).

Кн. 14 і 15 твори: І. Воробкевича в 2 томах.

Кн. 16. твори: Л. Глібова, Ксен. Климковича, Волод. Шалкевича,

Кн. 17. твори: Олекси Стороженка.

Кождїй том коштує: в звичайній оправі 1 К 60 сот. в гарній 2 К. На почтону пересилку одної книжки треба долучити 35 сот.

Хто замовить усі книжки нараз за 24 К в звичайній або 30 К в гарній оправі і пришле за них гроші, тому оплачуємо пошту самі.

В друку слідуєчі твори:

1. І. Воробкевича т. 3.

1. Тараса Шевченка т. 1 і 2. (третій наклад).

Канцелярія тов. „Просвіта“ у Львові, Ринок 10.

!!!Купуйте!!!

одобреній Радою шкільною краєвою і видавній накладом „Видавництва Чина св. Василя В.“ в Жовкві підручник

д-ра Богдана Барвіньського п. з. „Оповідання з рідної исторії“.

Підручник обнимає 190 сторін тексту XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кредитові папері і 2 мапки. В гарній полотняній оправі коштує всего 2 К 20 с.

Сей підручник є першим підручником рідної исторії для руских середних шкіл і дає шкільній молодезі вперше повний образ нашої бувальщини. Писаний так, що надає ся не лише для учеників І. класи середних шкіл, але при недостатці иншого підручника й для учеників висших клас, для руских виділових шкіл, для семінари і лицейів та до кваліфікаційних іспитів на народних і виділових учителів. Надає ся він до науки в дівочих та хлопчачих бурсах і інститутах, а іза своєї приступності також для наших читальень, для селян і міщан. З хісною може почити ся з него нашої исторії і кожній освічений Русин, що не має часу розчитувати ся в обємистих книжках.

У Львові набувати можна в „Книгарні Наук, Товариства ім Шевченка“, Ринок 10.

Товариство взаїмного кредиту „Джістер“ у Львові, ул. Руска ч. 20. Телефон ч. 788. засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Джістер“ в р. 1895 на підставі закона о стоварищенях в р. 1873. Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу. Цілею Товариства є уділюванє кредиту своїм членам різними обезпеченням в „Дністрі“ від більше літ. Проценти від вкладок 4%, без потрученя податку рентного. Вкладки приймає и виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне. Ковто в Щадниці почтовой ч. 35.527. Ковто живрове в банку австро-угор. Вкладки щадничі К 3,153.745.— Уділя членські К 313.337.— Позички уділені К 3,810.183.— Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.

Др. Богдан Барвіньский: Зїзд галицького князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Исторично критична аналіза. Львів 1901. 16° ст 18. — Ціна 10 сот. Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руський. Исторична монографія. Жовква 1905 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К. Прешбурский зїзд в справі спадщини по Габенбергах. (Причинок до исторії великого австрійського безкоролівя). Львів 1903. 8° ст. 70. — Ціна 30 с. Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с. Историчні причинки. Розвідки, замітки и матеріяли до исторії України-Руси. І. Жовква 1908 мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К. Bogurodzica dzewicza а историчні висновки д-ра Щурата. (В інтересі историчної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с. Историчний розвій імени українсько-русского народу. Львів 1909, мал. 8° ст. 41. — Ціна 40 с. Историчні причинки і т. д. II. Львів 1909 мал. 8° ст. X+94. — Ціна 1 К 50 с. І. Шевченко яно „атеїст“ та поет „ненависти“. II. Безіменні „герої“ і їх квітчина робота. (Дві відповіді клеветникам Шевченка) Львів 1910. мал. 8° ст. 16. — Ціна 10 с. Дістати можна в книгарні Наук. Тов ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Ц. К. НАДВОРНІ ДОСТАВЦІ П. ЛЯДШТЕТТЕР і СИНИ ЛЬВІВ МОДНІ ТОВАРИ ул. Академічна ч. 10.

Розклад їзди залізниць у Львові.

Відїзд з Головного двірця до:					Приїзд на Головний дворець з:				
рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ноці	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ноці
3:40	8:22*	2:45*	7:00*	11:1	5:50	9:00*	—	5:48	9:50
—	8:45	6:05	7:30	12:35*	7:30	10:15	1:30*	8:25*	2:22*
—	—	5:46	—	—	—	—	1:10	7:15	—
—	—	3:50	—	—	—	—	2:10*	5:40	—
6:15	10:40	2:18*	8:46	11:13	7:20	11:55	2:10*	—	10:30
—	—	2:35	8:38*	—	—	8:08*	—	10:10	—
6:01	9:15*	2:20*	—	10:48	8:05	—	2:05*	—	9:34
—	9:37	—	—	2:50*	—	—	5:52	6:26*	12:05
—	—	3:05	—	—	—	10:25	—	—	—
6:00	—	—	6:29	—	5:45	—	—	—	—
7:30	—	1:45	6:50	11:25	7:28	11:40	6:45	—	11:00
6:35	9:05	1:45	6:50	—	7:28	11:40	4:25	—	11:00
6:35	—	2:28	7:49	11:35E	8:00	9:58	1:40	9:00	—
6:06	7:22	—	—	11:35E	7:33	—	1:26	8:00	—
8:20	—	—	—	6:00	—	—	—	—	—
5:18	—	—	6:16	—	8:15	—	4:30	—	—
5:58	—	—	6:16	—	—	11:15	—	10:20	—
7:50	—	2:50	—	—	—	11:15	—	10:20	12:16K
—	—	—	—	—	—	10:04	—	6:30	—

Відїзд з Підзамча до:					Приїзд на Підзамче з:				
рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ноці	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ноці
6:30	11:01	2:33	9:09	11:33	7:01	11:3	1:55*	—	10:13
—	—	2:52	8:51*	—	—	7:49*	—	5:16	—
6:12	—	—	6:30	—	—	10:54	—	8:52	—
6:12	—	1:30	6:30	10:40K	7:26	10:54	6:24	9:57	12:00K
8:12	—	—	5:38	—	9:42	—	6:11	9:57	—

Відїзд з Личакова до:					Приїзд на Личаків з:				
рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ноці	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ноці
6:31	—	—	6:51	—	—	10:36	—	9:36	—
6:31	—	1:49	6:51	10:59	—	7:08	—	9:36	11:43

* поспішний поїзд, поїзд поки що не їдуть, є лише в неділі, К в суботи і неділі.

